

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Zondag 4
Middagdienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 92 : 1 en 2**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Viering van het Heilig Avondmaal**
- 6 Tafel klaarmaken: Zingen Lied 360 : 1**
- 7 Tijdens viering : Zingen Lied 360 : 2 en 3**
- 8 Schriftlezing : Psalm 92**
- 9 Zingen : Psalm 92 : 3 en 4**
- 10 Tekst : Zondag 4**
- 11 Prediking**
- 12 Zingen : Psalm 76 : 2 en 3**
- 13 Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 14 Zingen : Gezang 165**
- 15 Dankzegging en gebed**
- 16 Dienst van de offeranden**
- 17 Slotzang : Gezang 160 : 1 en 2**
- 18 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Is de Here God wel eerlijk? Of met een wat moeilijker gezegd: is de Here wel rechtvaardig? Onze God is een God van liefde. Toch staat iedere keer weer zijn eerlijkheid ter discussie? Op catechisatie wordt daar geregeld naar gevraagd. Of wordt daar zelfs stelling in genomen. Zeker als jongeren fijne vrienden hebben die onchristelijk zijn. Want ja, zij hebben van jongs af aan God leren kennen, maar hun vrienden niet. Is God wel eerlijk? Was het wel eerlijk van God dat Hij die boom van de kennis van goed en kwaad in het paradijs plantte. Daardoor is toch al de ellende begonnen. Daardoor zijn we in zonden gevallen. Is het dan wel eerlijk van de Here, dat Hij toch van ons blijft eisen dat we zijn wet gehoorzamen, terwijl Hij weet dat wij dat toch niet kunnen? **[Is God eerlijk?]** Kan de Here onze zonden niet ongestraft laten? Dat zou toch ook een mogelijkheid zijn? En Zondag 4 eindigt met een prikkelend beroep op Gods barmhartigheid. Want daar lijkt niet veel van terecht te komen als Hij toch van ons blijft eisen wat wij niet doen kunnen en onze zonden niet door de vingers wil zien.

Ik bedien u het Woord van de Here onder het volgende thema:

[Thema] Gods rechtvaardigheid wordt bepaald door Gods liefde.

Om de woorden van het thema niet in de lucht te laten hangen, wil ik met u een aantal gedachtegangen volgen. De eerste gedachtegang is: **om te bepalen wat recht is moet je eerst de verhoudingen kennen.** **[om te bepalen]** Dat klinkt wat abstract, maar in de praktijk voelen we allemaal wel aan waar dit om gaat. Laat ik dat met een eenvoudig voorbeeld mogen illustreren. Stel jongelui dat je verkering hebt, vind je het dan goed dat je vriend of vriendin net zo lief voor je vrienden is als voor jou. Je vrienden vinden net als jij het misschien ook wel fijn om door je vriend of vriendin gekust te worden. Vind je dat oké? Ik vermoed dat het op een stevige ruzie zou uitlopen als je vriend of vriendin zoiets zou doen. Maar waarom eigenlijk? Je weet hoe fijn het is om door je vriend of vriendin gekust te worden. Waarom gun je een ander dat dan niet? Is dat niet egoïstisch en oneerlijk van je? Ik vermoed dat we dat niet oneerlijk vinden. Maar waarom niet? Omdat jij met hem of haar verkering hebt. En als je verkering hebt is werkt het blijkbaar zo dat bepaalde dingen exclusief voor jou zijn. Daar hebben anderen geen recht op. En zo is dat is allerlei situaties. Jij krijgt misschien zakgeld van je ouders. Maar waarom krijg je geen zakgeld van de burens? Simpel, omdat je niet hun kind bent.

Dus wil je wat over recht kunnen zeggen, zul je eerst moeten weten wat de verhoudingen zijn.

In wat voor verhouding staan wij met God? Dat is toch een liefdesverhouding. **[Onze verhouding met God]** God heeft ons naar zijn beeld geschapen, zodat wij van zijn liefde zouden kunnen genieten en Hem daarom zouden prijzen. Hij heeft ons naar zijn beeld geschapen, zodat wij net als Hij zouden kunnen liefhebben. Vanaf het begin is duidelijk dat God een liefdesband met ons aangaat. Een band waarin God voor ons een God wil zijn. Een God die in alle dingen voor ons zorgt. Een God die wil dat we blij en gelukkig zijn omdat we in liefde met Hem mogen leven. Dat is de basis waarop God met ons wil leven. En willen we dus kunnen bepalen of God rechtvaardig is, dan is dat het uitgangspunt.

De tweede gedachtegang waarin ik u wil meenemen is de vraag naar de boom van de kennis van goed en kwaad. We belijden in antwoord 9 dat de mens zichzelf en zijn nakomelingen, op ingeving van de duivel en door moedwillige ongehoorzaamheid van deze gave heeft beroofd. Ik wil met u stilstaan bij de vraag of **God deze boom van de kennis van goed en kwaad wel had moeten planten.** **[Was het wijs?]** Deze vraag is natuurlijk best gewaagd, want wie zijn wij om te vragen of God daar nu wel verstandig aan heeft gedaan. Wij zijn zondige mensen. Mensen van wie het verstand beperkt en met zonden bevuurd is. Terwijl God volkomen wijs is. Toch wil ik bij deze vraag stilstaan, omdat hij zo vaak gesteld wordt en er blijkbaar mee geworsteld wordt.

Toch moeten we niet op deze boom mopperen, maar zien als een geschenk van God aan ons. Laat ik ook dit weer mogen illustreren aan de van een voorbeeld. Stel dat u getrouwd bent en uit liefde om uw man of vrouw niet in verleiding te brengen, sluit u hem of haar op in uw huis. Je zou dat als liefdevol kunnen uitleggen. 'Ik wil niet dat jij de pijn moet dragen dat jij op een ander verliefd wordt, een relatie met hem of haar aangaat en zo ons huwelijk om zeep helpt.' Maar denkt u dat dat als een gebaar van liefde ervaren zal worden? Ongetwijfeld niet. Ik denk dat als Lies mij zou opsluiten in huis ik dat heel moeilijk zou vinden. Het zou mij verdrietig maken. Blijkbaar heeft ze zo weinig vertrouwen in mijn liefde voor haar dat ze het niet aandurft om mij naar buiten te laten gaan. En wat dan helemaal zo frustrerend is, is dat ik haar niet kan bewijzen dat ze rustig op mij kan vertrouwen. Want hoe zou ik haar mijn liefde moeten bewijzen als ik mij niet tussen andere vrouwen mag begeven?

Door de boom van de kennis van goed en kwaad in de hof te plaatsen en ons te verbieden daarvan te eten, gaf God ons de mogelijkheid om te laten zien dat wij echt van Hem houden. **[Om onze liefde]** Want nu hadden we ook de mogelijkheid om tegen Hem in te gaan. Dus die boom was feitelijk een geschenk van God aan ons. Zodat wij ons niet beknot voelden in onze mogelijkheid om God te laten zien dat wij in Hem geloven, op Hem vertrouwen en Hem liefhebben. Dat wij die vrijheid hebben misbruikt en tegen God hebben gekozen, valt de boom niet aan te rekenen. En ook God niet. Maar alleen onszelf.

Laten we nu, gewapend met deze kennis, naar de eerste vraag van Zondag 4 gaan. **Doet God de mens dan geen onrecht, dat Hij in zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan?** **[Onrechtvaardige eis?]** Het antwoord mag duidelijk zijn: God doet de mens geen onrecht. Want dat de mens God niet meer kan liefhebben boven alles, is niet de schuld van God, maar de schuld van de mens zelf. Nu zou je kunnen vragen of God desondanks toch die eis niet wat terug kan schroeven. Zodat het met enige moeite misschien wel haalbaar wordt voor ons. Maar als u de eerste gedachtegang goed begrepen hebt, dan zult u begrijpen dat het terugschroeven van de eis heel verstrekkende gevolgen heeft. Want waarom is die eis zo hoog? Die is zo hoog omdat God in liefde met ons wil leven. Als God de eis terugschroeft, dan geeft God de liefde op. **[Terugschroeven is liefde opgeven]** Dan wordt het op z'n best een relatie van werkgever en werknemer. Al vermoed ik dat ook dat al te hoog gegrepen is en we binnen de kortste keren op straat zouden staan. Want wie van ons is in staat om trouw zijn dienst aan de Here te vervullen? Tot wat voor relatie zou je moeten afdalen zodat God tevreden kan zijn met ons en onze levens? Ik zou het niet weten. Het feit dat de Here dus niets afdoet aan de eis van de liefde, is iets om heel dankbaar voor te zijn. Dat laat zien dat Gods trouw is aan het verbond dat hij met ons gesloten heeft. Dat laat zien dat God echt een God van liefde is.

Dan de volgende vraag van de catechismus: **wil God zo'n ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?** **[Ongestraft laten?]** Het antwoord daarop is: beslist niet. Wie ooit in therapie is geweest, zal geleerd hebben zijn gevoelens serieus te nemen. Als je zelf je gevoelens niet serieus neemt, hoe kun je dan verwachten dat een ander het wel doet? Onze gevoelens kunnen ons nog wel eens misleiden. Hoewel we ze wel serieus moeten nemen, moeten we ze ook kritisch onder de loep nemen. Maar God hoeft dat natuurlijk

niet. Zijn gevoelens zijn volkomen zuiver. En uit zijn Woord weten we hoe erg Hij het vindt als wij ons geluk buiten Hem zoeken. Leest u er thuis bijvoorbeeld Hosea 2 maar eens op na. Hij tekent Zichzelf daar als de gekwetste echtgenoot, die Zich bedrogen voelt door zijn vrouw. Zijn vrouw die aan iedereen haar liefde geeft, behalve aan haar man.

Wat zou dat van de liefde van de Here zeggen als Hij onze ongehoorzaamheid, onze onverschilligheid, onze ontrouw, maar over zich heen zou laten komen? Hoe zou u reageren als een vriend of vriendin onbewogen blijft als zijn of haar echtgenoot vreemd gaat en bij allerlei andere mensen het geluk zoekt. Als uw vriend of vriendin daar een beetje de schouders over ophaalt. Dan zou u zich toch ook afvragen wat uw vriend of vriendin mankeert.

Hoe moet God dan reageren als de wereld die Hij met zoveel liefde heeft geschapen zo kapot gemaakt wordt? **[Gods liefde maakt onmogelijk]** Hoe moet God dan reageren als mensen die toch de kroon op zijn schepping zijn, uitgebuit, gemarteld, verkracht en vermoord worden? Hoe moet God dan reageren op al het onrecht dat Hij in zijn schepping ziet? De catechismus verwijst naar Galaten 3 : 10 waar staat dat ieder mens vervloekt is die zich niet houdt aan alles wat er geschreven is in het boek van de wet, om dat te doen. Dat is een volkomen terecht citaat en het laat zien dat het God dus inderdaad ernst is met zijn wet. Maar we moeten niet op het nivo van bepalingen blijven hangen, maar ook hierin de liefde van God zien. God die opkomt voor zijn werk. God die opkomt voor de mensen die onrecht moeten ondergaan. God die opkomt voor een schepping die onder de zondeval zucht. God kan zoveel onrecht niet ongestraft laten. Hij moet straffen. Want zijn liefde vraagt dat van Hem.

Tenslotte vraagt de catechismus naar Gods barmhartigheid. **[Toch ook barmhartig?]** **God is toch barmhartig.** En de gedachte is: dus dan kan God toch ook wel wat minder streng zijn. Maar u zult inmiddels wel inzien dat we niet beter af zullen zijn als Gods barmhartigheid zou betekenen dat God dan ook maar minder rechtvaardig is. Wie Gods barmhartigheid gebruikt om Gods rechtvaardigheid weg te drukken, is niet beter af. Want Gods rechtvaardigheid wordt door Gods liefde beheerst. Van God minder rechtvaardigheid vragen is God vragen om minder van liefde te zijn. Barmhartigheid gaat bij God niet ten koste van zijn rechtvaardigheid. De Here is beide voor de volle 100%. **[100% Procent]** Volkomen rechtvaardig en volkomen barmhartig.

Dat is één van de grote wonderen van God. Dat Hij die in zijn liefde zijn eis en zijn straf handhaaft, toch zondaars redt. God redt ons door zijn rechtvaardigheid. Hij komt aan zijn recht. Hij komt tot zijn straf. Alleen laat God deze in zijn barmhartigheid niet neerkomen op de hoofden van de zondaars zelf. Maar Hij laat zijn toorn neerkomen op het hoofd van zijn eigen Kind. Zo toont God at Hij het recht voor de volle 100% handhaaft en ook voor de volle 100% barmhartig is. Ja, meer nog dan voor 100%, want wie had ooit aan een dergelijke barmhartigheid durven denken en daarop durven hopen?

[Zijn Zoon gestraft] Daar zou toch geen mens ooit op gekomen zijn.

En hoe zit het dan met jullie ongelovige vrienden, jongelui. Is God wel eerlijk tegenover hen? We hebben gezien dat ieder mens vanwege zijn zonde slechts recht heeft op Gods straf. Dat geldt voor hen, dat geldt voor ons. Ook hebben we gezien dat dat God zijn Zoon heeft gegeven voor onze zonden. Het lijden en sterven van de Heer Jezus is genoeg voor de zonden van alle mensen. Ook daarin is er geen onderscheid tussen de mensen. Is er dan verschil in toegang? Nee, voor hen geldt dezelfde eis als voor jou en mij. God vraagt dat wij in Hem geloven. Hij vraagt van ons dat wij op het offer van zijn Zoon Jezus Christus pleiten. En God heeft zelf gezegd dat wie Hem zoekt, Hem zal vinden. Hij heeft gezegd dat wie bij Hem aanklopt, zal worden open gedaan. Ook voor hen staat de deur wagenwijd open bij God. Is er dan helemaal geen verschil? **[Vergeving voor iedereen]** Ja, er is wel een verschil. Jullie hebben deze blijde boodschap van jongs af aan gehoord en zij niet. Dat geeft je een voorsprong. Een voorsprong die je van God krijgt voor jezelf, maar ook voor je vrienden. Want hoe zullen ze de liefde van de HERE leren kennen als jij daar niet over vertelt. Staar je dus niet blind op het feit dat jij vanaf je jeugd Jezus Christus hebt leren kennen en zij niet. Maar gebruik je kennis en deel deze met hen. Want de deur van Gods huis staat ook voor hen open. Want God wil ook voor hen een God zijn. Een God van liefde en genade.

Amen